

Rendszerezd anyanyelvi ismereteidet!

7-8. osztály

MEGOLDÁSOK

A hangok és a betűk

I. A magánhangzók

2. Magánhangzók jelölése a szavakban

1. Magánhangzói középső nyelvvállásúak: 5 Magánhangzói ajakrésesek: 2

2. olcsó, alsó, menő, belső, *bordó, felső, mohó* (*külső, egyenlő, önálló ...*)
tanú, gyűrű, odú, zenemű, *koszorú, háború, hegedű* (*tetű, kesztyű, búcsú ...*)
tatu, menü, batyu, kakadu, *satu, falu, eskü* (*bábu, tatu, áru, kenu, ragu ...*)

3. A C C B C B

4. A *logó* jelentését egy *óda* részlete tette kifejezőbbé.
A *kóros* betegségben szenvedők váraoztak *elől*.

3. Magánhangzótörvények

1. Ramóna, Szabolcs, Aladár, Ákos, Ágota, ~~Kornél~~, Laura, Konrád, Hugó
Mert az vegyes hangrendű, a többi mély.

2.

Az építkezésen két *daru* segítette a munkásokat.
A délutáni kikapcsolódást a folyamatos *derű* jellemezte.

Szélesre *tárul* előtte a palota díszes kapuja.
Zöldellő szántóföld *terül* el a falu határában.

II. A mássalhangzók

2. Mássalhangzók jelölése a szavakban

1.

általános, állhatatos, fullánk, múlik, álnok, szökell
bakancs, kakukkos, cikázik, mekkora, sokkalta (hsz), sokára

2.

1. tavalyi 2.súlyed 3. fahéjas 4.fojadék 5.fojton-folyvást

6. Zselyke 7.jukacsos 8. valamelyik 9.megfolyt 10.sorjában

süllyed, folyadék, folyton-folyvást, lyukacsos, megfojt, sorjában

3. Mássalhangzótörvények

1. a) A testvérem *éppen* akkor zörgött a kisautójával, mikor *álom* kezdett jönni a szememre.

2. fáradtság, kabátja, csendben, liftben, varangyok, kulccsal, töltsön, metszik

3. lakbér, népdal, egység, lökdös, mosdó
színpad, gyöngyös, azonban, hangya, ponty

TUDÁSPRÓBA 1.

1. (1 pont a kiválasztás, 1 pont az indoklás)

szurikáta, kaméleon, antilop, kenguru, bölömbika, szalakóta, mosómedve

Mert az nem vegyes hangrendű szó, hanem mély.

/2

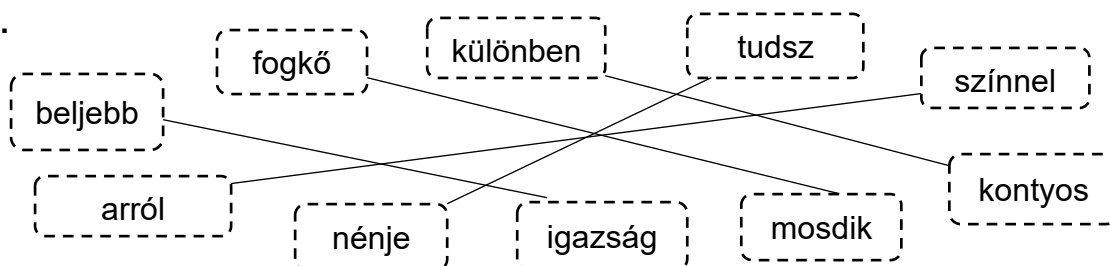
2.

eldugott hely: zug - zúg
etnikai csoport: török - török
a fiú felesége: meny - menny

elektronikus alkatrész: csip - csíp
észak-európai nép: lap - lapp
egy személyhez tartozó: egyé - eggyé

/6

3.

/5

4. (A helytelen bekarikázás -1 pont.)

1. vizsla 2. dzsip 3. bendzsó 4. kancsó 5. turbán 6. patak 7. sziget

/7

5. (Csak akkor jár szavanként az egy pont, ha a javítás is helyes. A helytelenül írt szavak felismerése fél pont.)

A medvehagyma aról kapta a nevét, hogy a medvék előszeretettel fogyasztják. Még a föld alól is kiásák!

Ez a gyógyhatású növény nem csak ízletes, de rendkívül egészséges is. Igazi vitaminbomba ez a sokoldalúan felhasználható finomság!

Gyűjtésekor vigyázni kell, mert a mérgező gyöngyvirággal könnyen összetéveszhető.

arról, előszeretettel, fogyasztják, kiásák, gyógyhatású, rendkívül, egészséges, sokoldalúan, vigyázni, mérgező, gyöngyvirággal, összetéveszthető

/12

Összesen:

/32

A szóelemek

1. SZÓTÖVEK

I. Tőváltozatok

1.

tizediken, tűzijáték, vizeskancsó, futótűzként, ivóutak, százhuszból, tizenegyet, víztisztító, bújócskázik, víziállat, lakógyűlés, elbujdosott

2.

sug dos
súg

husz an
húsz

viz es
víz

ut ak
út

3. a)

bujkál, zenéit, hazáról, mennek, jövök, vizeken, bújtam, erdeje

2. TOLDALÉKOK

1.

szellő+z+tet+sz szótő+képző+képző+igei személyrag
leg+kis+ebb+ek jel+szótő+jel+jel
nap+jai+m+on szótő+jel+jel+(határozó)rag
meg+lát+ná+tok igekötő+szótő+jel+ igei személyrag

2. fiatalság, városi, kapdos, tanít, lapoz, számol, tócsa, merész, ültet, ápoló

3.

Képzett	tanított	ugrált
bátorság	csomagolna	mondj könyvek
vizes	erősebb	Jellel ellátott

4.

könyvvel, főtérre, élénkebb, utazzon, szitokszóvá, mondanánk -j

5. Egy *fenékkal* nem lehet két *lovat* megülni.

Holló a *hollónak* nem vájja ki a *szemét**.

Az öreg hal nehezebben *kapja* be a *horgot*.

*Többet** ér a biztos kevés a bizonytalan *soknál*.

Tudomány *szegénynek* is *palotát* rak.

Az ember kitartó *munkával* érheti el a *célját**.

A szavak

1. A SZAVAK SZERKEZETE

1. vonalkód, mosómedve, jelzőlámpa, időjárás-jelentés, tankönyvrendelés

2. a)

föld út rajz szint
száj zug padlás hős
has tánc pók görcs

b)

rajz téglá úr *lap*
 nép kör jég *tánc*
 üveg hó föld *gömb (golyó)*

3. Magyar nyelvből a házi feladat a mássalhangzó változás felismerésének gyakorlása a munka füzetben.

házi feladat, mássalhangzó-változás, munkafüzetben

2. A SZAVAK JELENTÉSE

1.

szinonim	—	saját jogkörrel rendelkező
ominózus	—	mindenre kiterjedő
anonim	—	rokon értelmű
globális	—	kiléte nem ismert
autonóm	—	kellemetlenül emlékezetes

2. Például:

Hű, de *furfangos* ez a feladvány!
 Számíthatok a *segítségedre*?
Jelenleg itt tart az előkészület.

Az *utasítás* szerint hajtsd végre a feladatot!
 A *tájékozottság* még hasznodra lesz az életben.
 Ugye, nem felejtetted el a megállapodásunkat?

3. terem, telek, elég, menyét

TUDÁSPRÓBA 2.

1.

<i>mondhatja</i>	szótő+képző+rag	<i>tizede</i>	szótő+képző+jel
<i>figyelnél</i>	szótő+jel+rag	<i>legkisebb</i>	jel+szótő+jel
<i>mulatságos</i>	szótő+képző+képző	<i>mosdat</i>	szótő+képző

/6

2. A mentőcsapatok a repülőgép-szerencsétlenség túlélői után kutatnak az őserdőben.

/5

3.

játék, hegy, rengeteg, fogóly, zebra, daru, nyelv, körte, egér, csiga, mandula

/2

Mert az nem többjelentésű, hanem azonos alakú szó.

4.

egyhangúlag

A fiatalok egyhangúan megszavazták a biciklitúra időpontját. Arról is döntöttek, hogy a kirándulás egyhetes tartama alatt mely helyiségeket fogják felkeresni. Egyezség Egyesség született a szállások helyszínéről is.

/4

5. IGAZ, IGAZ, HAMIS, HAMIS, IGAZ

/5

Összesen: /22

3. BETŰRENDBE SOROLÁS

1.

7. kommunikáció,	10. Koppány,	11. Kossuth Lajos,	4. Kisfaludy Károly,	3. kick-box,
5. Kis Göncöl,	2. Kaszipi-tenger,	6. Kiss Ernő,	8. komplex,	9. kooperál,
				1. Kárpátalja

2.

New York - Newton autonómia - autópálya innováció - inkognitó
 Ciprus – ciprus Neumann János - nemzeti park Kodolányi - kódex

4. SZÓTAGOLÁS - ELVÁLASZTÁS

1.

me-ne-dzser - me-ne d -zser	pec-he s - pe-ches	Kodá lly -al - Ko-dá lly -lyal
kör-ú-ton - kö-rú - ton	cent-rum - cen-tru m	Eöt-vös - E-öt - vös

2.

megoldja, mór~~i~~czos, Pappék, Beatri~~x~~szal, Barad~~l~~ayt, Kossuthnak, legelső~~n~~ek

5.

A leg-i-dő-sebb test-vé-rem me-gint köny-nyebb bal-e-se-tet szen-ve-dett az e-dzé- sen. Dél-u-tán kont-roll-ra kell men-ni-e. Tü-rel-met-le-nül né-zi a kar-ó-rá-ját, sze-ret-ne már el-in-dul-ni.

TESZTFELADATSOR 1.

B A D 6 B B C A A 5

5. SZÓFAJOK

Alapszófajok

1. Az igék

1.

dobog	a padon dobog, dobog a szívem
ráborul	ráborul a vállára, ráborul a víz
letöri	letöri a szárát, a szélvihar letöri

2.

megmosdott *igekötő+szótő+múlt idő jele (E/3.)*
 után|ozn|ék *szótő (névutó)+ igeképző+feltételes mód jele+igei személyrag (E/1.)*
 gondolkozz|ál *szótő (főnév)+igeképző+igeképző+felszólító mód hasonlult jele+igei személyrag (E/2)*
 úszom *szótő+igei személyrag (E/1. ikes ragozás)*
 jöjj|enek *szótő+felszólító mód jele+igei személyrag (T/3.)*
 elhiggy|ük *igekötő+szótő+felszólító mód jele+igei személyrag (T/1.)*
 tehet *szótő+képző (ható)*

3.

<i>Képzett</i>	<i>Jellel ellátott</i>
motoroz	rajzolna
mentesül	futott, tégy
tudhat, vádol	hozz, kérné

4. Miért éppen ők *kapnák* ezt a feladatot?

Bárcsak *kapnék* egy új mobiltelefont!

Peti olykor figyelmetlenül *felborít* dolgokat.

Milyen gyakran *felborul* ez az állvány!

Folyamatosan *drágul* a bolti bevásárlás.

Anyu nem *drágáll* minőségi árukat venni.

Hangosan *csapódik* a kertkapu mögöttem.

Miért *csapkod* ilyen ingerülten a kezével?

5. ①.elsülyedt ②.megszorítja 3. elmozdul 4. veszélyeztet ⑤.tudhatod
6. bujkáltak ⑦.végig hallgat 8. ujjongott ⑨.buzdította ⑩.kinyúltott
elsülyedt, megszorítja, tudhatod, végighallgat, buzdította, kinyúltott

6.
Sietség hozhat kárt. Aki sárral hajigál, magát piszkolja be.
Sose higgy a hízelgőnek! Ki mint veti ágát, úgy alussza álmát.
Holtig tanul az ember. Amit ma megtehetsz, ne halaszd holnapra!
Kutyából nem lesz szalonna. A kitartó munka meghozza a gyümölcsét.

TESZTFELADATSOR 2.

D 3 C C D D D C B C

2. A főnevek

1.
Az elutasítás szó ellentéte : **4 D** Vegyes hangrendű személynév: **5 B**
Öt szótagú anyagnév: **4 A** Az együttműködés szó rokona: **2 B**
Három szótagú elvont főnév: **5 A** Mély hangrendű földrajzi név: **2 D**

2. a) gyapjúpulóver, vászonterítő, ezüstgyűrű, papírdoboz
b) anyagnév+egyedi név

3. barátságból **B**
Gergőéké **A**
Katikát **D**
halászsoktól **C**

4. rakja a *tüzet*, *vízre* viszi
nyulat fogott, *kútba* esik
egy *követ* fújnak, *hattyú* a *ludak* között

5. Megoldás: **2 A, 1 B, 3 B, 2 D** (határozóragra végződnek)

6.
A Börzsönyben közlekedő erdei vasút egész évben szállítja a kirándulókat. A Duna partján fekvő Kismarostól a hegyi turistautak környezetében található Királyrét településig közlekedik. A Királyréti Kirándulóközpont múzeuma a környéken folytatott bányászatot és erdőgazdálkodást mutatja be a látogatóknak.

Helyesírása

Kis kezdőbetűvel vagy naggyal?

1. Liszt Ferenc repülőtér, Akadémia, Jókai Mór, Országház, Liget lakópark, Országos Széchényi Könyvtár, honfoglalás
2. nagy Göncöl – Nagy Göncöl Kab-hegy – Kab-Hegy eu - EU
déli pályaudvar - Déli pályaudvar Élet És Irodalom – Élet és Irodalom

Egybe, külön vagy kötőjellel?

1. Kertész Imre, Krasznahorkai László
Mindketten irodalmi Nobel-díjat kaptak.
2. Kossuth-díj, Kaláka együttes, Petőfi híd, Móricz-novella, Somogy vármegye, Balaton-felvidék, Spanyolország, Kodály-zenemű, szomszéd néni, makktermés

2. a) 1., 4., 6., 11., 14.

b) Kossuth tér, Jókai-könyv, Babett-tel, Sas-hegy, Közép-Európa

3. a)

az évtizedeken át Tanzániában élő Nagy Endre hazatérve Magyarországra saját gyűjteményéből múzeumot alapított a mesebeli Afrika hangulatát idézi az Afrika Múzeum és a körülötte elterülő birtokon létrehozott szafaripark a hatalmas terület nyitott terepjáróval is körbejárható az egzotikus állatokon kívül néhány masszák kunyhó is gondoskodik az autentikus hangulatról a birtok végében lévő dombon magasodó kilátóból a szigligeti-öböl felé csodálhatjuk meg a tájat

b)

Az évtizedeken át Tanzániában élő Nagy Endre hazatérve Magyarországra saját gyűjteményéből múzeumot alapított. A mesebeli Afrika hangulatát idézi az Afrika Múzeum és a körülötte elterülő birtokon létrehozott szafaripark. A hatalmas terület nyitott terepjáróval is körbejárható. Az egzotikus állatokon kívül néhány masszák kunyhó is gondoskodik az autentikus hangulatról. A birtok végében lévő dombon magasodó kilátóból a Szigligeti-öböl felé csodálhatjuk meg a tájat.

TESZTFELADATSOR 3.

C D A B A C D B C C

3. A melléknevek

Jelentése, alakja, mondatbeli szerepe

1.

abszurd	C
autentikus	D
arrogáns	A
ambivalens	B

2.

Főnévből képzett, a hagyomány elve szerint írjuk: *veszélyes*
 Igei eredetű, részleges hasonulás megy végbe benne: *különböző*
 Magas hangrendű, a szótőhöz jel kapcsolódik: *frissebb*
 A kiejtés és az egyszerűsítés elve is érvényesül a szóban: *pöttyös*

3.

harsányan (feltűnően) *Hanyagul*

Bátyám észrevétlenül ment be a szobájába. Gondosan az asztalra rakta a holmiját.

Kelletlenül (közönyösen) *Hosszú* *lehangoltan (kedvetlenül)*

Lelkesen kezdett hozzá a tanuláshoz. Rövid idő múlva jókedvűen jelent meg a nappaliban.

Helyesírása

Egybe vagy külön?

1.

Hasonlat	Metafora
magas, mint a torony	<i>toronymagas</i>
<i>fényes, mint a tükör</i>	tükrőfényes
karcsú, mint a nádszál	<i>nádszálkarcsú</i>
egészséges, mint a makk	<i>makkegészséges</i>

2.

Terítéskor ne felejtsetek el az asztalokra tenni a *vizeskancsókat*!
 Pl.: *A vizes kancsókat (kancsót) alaposan töröld meg!*

A *nagyszájú* barátnőmtől zengett az egész előtér.
 Pl.: *A szomszéd nagy szájú kuttyájától mindenki fél.*

4. **melegágyban** – (veteményeskertben) jelentéskülönbség miatt írjuk egybe **fekete-fehér** – ha valami két- vagy többszínű, kötőjelet írunk a színeket jelentő szavak közé
halvány rózsaszín – a színárnyalatot kifejező melléknévet különírjuk a színnévtől, ha összetett színnévhez kapcsolódik
négerbarna – egybeírjuk, ha a színnév egyszerű szó
télikabátot – mást jelent, mint különírva (kabátfajta)
legeslegjobb – a felsőfok (leg-) és a túlzófok jelét (leges-) egybeírjuk a melléknévvvel

Tulajdonnévből melléknév

1. A külső-somogyi dombokról csodálatos látványt nyújt a balatoni táj.
 A Hajdú-Bihar megyei tájak közül népszerű a hortobágyi puszta.
 A Móra Ferenc általános iskolai osztálykirándulások jó hangulatúak.
 A vígszínházi bérletes előadáson Budai Zoé betegség miatt nem vett részt.
 A Fertő–Hanság Nemzeti Park magyarországi és ausztriai területei egyaránt világörökségi helyszínek.

2. a)

① balaton-felvidéki	2. Kossuth téri	③ Magyar köztársasági
4. hajdú-bihari	5. zalai-dombsági	⑥ Nyugat-dunántúli
7. Szabó Ervin könyvtári	⑧ Néprajzi múzeumi	9. Keleti pályaudvari

b) Balaton-felvidéki, magyar köztársasági, nyugat-dunántúli, néprajzi múzeumi

4. A számnevek

1. a)

b)

Nem titok az, amit hármán tudnak.

Kettőn áll a vásár.*

Ki sokba kap, keveset végez.*

A rest kétszer fárad.

Minden csoda három napig tart.

Kevésből lesz a sok.*

Többet ér a biztos kevés a bizonytalan soknál.*

Ezer varjú ellen elég egy kő.

2. szótő+rag	<i>rengetegszer</i>	jel+szótő+jel+ rag	<i>legtöbbször</i>
szótő+képző	<i>nyolcvanötödik</i>	szótő+jel+rag	<i>kevesebben</i>

3.

nyolcszázötven, harmadik, fél, negyed, ezer, háromszor, ezerötyszáz

Mert az nem jelöli meg pontosan a számot (mennyiséget)

Helyesírása

1.

amátyás templom impozáns épülete Budapest első kerületében található a szentháromság téren álló műemlékben koronázták meg Ferenc Józsefet és IV. Károlyt is. Mátyás király az uralkodása alatt kétszer tartott itt esküvőt. A XIV. (14.) században épült templomot 1874-1896 között Schulek Frigyes tervei szerint átépítették. A második világháborúban a németek és a szovjetek egyaránt táborként használták. A háború alatt megsemmisült orgonát felújították és meg is szentelték. Az épület teljes renoválása többévi munka után 2015 januárjában fejeződött be.

A Mátyás templom impozáns épülete Budapest I. (1.) kerületében található. A Szentháromság téren álló műemlékben koronázták meg Ferenc Józsefet és IV. Károlyt is. Mátyás király az uralkodása alatt 2-szer tartott itt esküvőt. A XIV. (14.) században épült templomot 1874-1896 között Schulek Frigyes tervei szerint átépítették. A II. világháborúban a németek és a szovjetek egyaránt táborként használták. A háború alatt megsemmisült orgonát felújították és meg is szentelték. Az épület teljes renoválása többévi munka után 2015 januárjában fejeződött be.

5. A határozószók

1. sebtében, futtában, futólag

2.

A külön szó ellentéte:	3 D	Jel+szótő+rag elemei vannak:	2 A
Összeolvadás tapasztalható:	2 D	Négy szótagú, mély hangrendű:	3 C
Határozószó és ige is lehet:	1 B	A hagyomány elve szerint írjuk:	2 C
Teljes hasonulás történik:	3 C	Kiejtéskor rövidülés megy végbe:	1 D

TESZTFELADATSOR 4.

D C C B D B C C A A

6. A névmások

1.

Ahány ház, annyi szokás.

Semmi haszon munka nélkül.

Az ellentétek vonzzák egymást.

Mindenkinek megvan a maga baja.

Amilyen a mosdó, olyan a törülköző.

Ami téged nem illet, ne törd azon a fejedet!

2.

A akárki, valaki

B mennyi, néhány

(C) meddig, mióta

D maga, egymás

(E) mi, enyém

F milyen, ennyi

(G) sehogy, bárhol

(H) oda, emitt

3. valakiktől, akárkiknek, bárkiké, tiétek, valakinek, akiktől, semelyikük, olyanokat

Mert az egyes számban van, a többi többes számú névmás.

Helyesírása

1. Ötkor a *nagyszüleimhez* megyek.

Petránál hagytam az irodalomkönyvemet.

Gergő után megyek a sportpályára.

Annában eddig még nem csalódtam.

A *barátomtól* kaptam egy könyvet születésnapomra.

hozzájuk

nála

utána

benne

tőle

2.

sorsát senki sem kerülheti el addig nyújtózkodj ameddig a takaród ér senki sincs hiba nélkül
akkor drága az egészség mikor meglep a betegség amilyen a fa olyan a gyümölcse

Sorsát senki sem kerülheti el.

Addig nyújtózkodj, ameddig a takaród ér.

Senki sincs hiba nélkül.

Akkor drága az egészség, mikor meglep a betegség.

Amilyen a fa, olyan a gyümölcse.

7. Az igenevek

1. Edzés után *sietnem* kell haza. A nővéremnek és nekem a kis testvérünkre kell *vigyáznunk*. A szüleimnek szülői értekezletre kell *menniük*.

2.

tenniük, átgondoltan, elfáradva, felújítottak, legolvasottabb

TUDÁSPRÓBA 3.

1. a) bármeddig, semmiképp, akárhol

/3

b) általános (névmás)

határozószó

/2

5. A kötőszó

6. A módosítószó

1.

Természetesen Zoé és Zsófi sem maradhat ki az ünneplésből.

Mondd meg Konrádnak, hogy feltétlenül keressen meg!

Mivel úgyis korábban hazaérsz, mindenképpen vásárolj be!

Nehogy kapkodva készítsd el a házi feladatot, mert sok hiba lesz benne!

2.

Úgy csinált, *mintha* igazán érdekelné Márk beszámolója.

Akkorát esett, *nemcsak* a karja sérült meg, *hanem* a válla is.

Minden feladatot megoldottam, *vagyis* inkább próbáltam megoldani.

Áron és Botond ikrek, *pedig* (*de, azonban ...*) egyáltalán nem hasonlítanak egymásra.

7. MONDATSZÓK

1. a)

főnév, ige: *sejt*

főnév, számnév: *század*

kötőszó, névmás: *aki*

igekötő, határozószó: *haza*

melléknév, főnév: *törpe*

ige, melléknévi igenév: *festett*

b) *íme* → mondatzó (mutató)

bárcsak → módosítószó (óhajtószó)

2.

ÉLELEM ige: *él* igekötő: *el* főnév: *elem*

KICSINYEL igekötő: *ki* melléknév: *kicsi* ige: *nyel*

TÖRTÉNÉSZ melléknévi igenév: *tört* névmás: *én* főnév: *ész*

3. HAMIS, HAMIS, IGAZ, HAMIS, IGAZ, IGAZ

TESZTFELADATSOR 5.

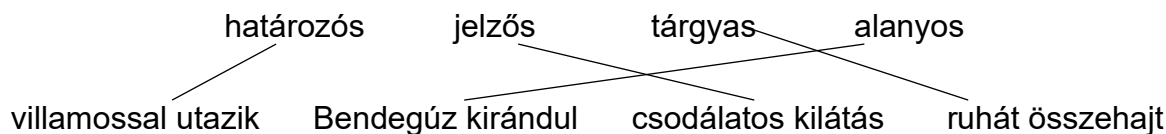
C C C A A B C C B C

A szószerkezetek

1. IGAZ, IGAZ, HAMIS, IGAZ, HAMIS

1. ALÁRENDELŐ SZÓSZERKEZET

1.

2.

Az árvíz sújtotta tiszántúli falvakban rengeteg ember hajléktalanná vált.

Szószerkezet	Kérdés	Szószerkezet típusa
<i>rengeteg ember</i>	Hány ember?	<i>menyiségjelzős</i>
<i>árvíz sújtotta</i>	<i>Mi sújtotta?</i>	alanyos
tiszántúli falvakban	<i>Milyen falvakban?</i>	<i>minőségjelzős</i>
<i>hajléktalanná vált</i>	Mivé vált?	<i>határozós</i>

3. a)

tizenkilenc oldal hosszú kerékpártúra szótlanul nézelődik a folyónak a partján hátat fordít délutáni megbeszélés hangosan megszólítja élelmet vinni anyu felmosogat

b) tizenkilenc oldal *menyiségjelzős* hosszú kerékpártúra *minőségjelzős*
szótlanul nézelődik *határozós* a folyónak a partja *birtokos jelzős*
hátat fordít *tárgyas* délutáni megbeszélés *minőségjelzős*
hangosan megszólítja *határozós* élelmet vinni *tárgyas*
anyu felmosogat *alanyos*

Helyesírása

1.

napsütötte vízmosta tűzoltó híradó
kúszónövény forgószínpad síkraszáll észrevesz
háromszög ezermester városháza tojásfehérje

2.

vihart jelző viharjelző munkában társ munkatárs
széltől védett szélvédett színben gazdag színgazdag
böven termő bőtermő áldozatra kész áldozatkész

3. reccsenő gally, szökkenő szarvas, csöpögő víz, süllyedő hajó, koppanó dió

4. várja a sült galambot fülig szalad a szája	fogához veri a garast bottal ütheti a nyomát	egy követ fújnak égnek áll a haja szála
--	---	--

5. a) A görög dinnye sokkal hamarabb kapható, mint a magyar.
Rosszulesik, hogy engem nem hívtál meg a születnapodra.

2. MELLÉRENDELŐ SZÓSZERKEZET

1.

A kirándulásról jókedvűen, *de (viszont)* elfáradva tértünk haza.
Boldizsár, *azaz* a barátom ma délután elhívott hozzájuk.
Kinőttem, *ezért* nem hordom a régi télikabátom.
Rizset *vagy* burgonyát csináljak a rántott csirkecombhoz?
Miért nem hoztál sajtot és vaját *sem* a boltból?
Nemcsak nekem, *hanem* neked *is* jönnöd kell a megnyitóra.

Helyesírása

1. süttött-főzött, telik-múlik, huzavona, tárva-nyitva, szóbeszéd, adásvétel
2. dülva-fúlva, zenebona

TUDÁSPRÓBA 4.

1.

Iskola után pihentem és olvastam a szobámban.
Anyukámmal egy piros pulcsit kinéztünk, *de* nem vettük meg.
Nem mindegy, hogy jobbra *vagy* balra indulsz el.
Peti, *azaz* az öcsém olykor elviselhetetlen, *mert* akaratos.
A nővérem *nemcsak* szép, *hanem* okos *is*.

/8

2.

ugribugri	<i>girbegurba</i>	bosszúálló	<i>világlátott</i>
szélvédett	<i>bőtermő</i>	zűrzavar	<i>árvíz</i>
igeragozás	<i>folyópart</i>	melegágy	<i>gyorsvonat</i>
molyrágta	<i>porlepte</i>	ezeremester	<i>tízperc</i>

/8

3.

Nyáron a *járó-keelő* emberek szívesen kiülnek a kávézó teraszára.

/1

4.

álmában is elmondja port hint a szemébe, inába száll a bátorsága, sült galambra vár
álmában is elmondja, port hint a szemébe, inába száll a bátorsága, sült galambra vár

/8

5.

fog-szabályozás	B	kúszónövény
élelmiszer-fogyasztás	C	gyorsan, gyorsan
hepehupás	A	unosuntalan
árvízmosta	D	részteszünk
hegyen-völgyön	A	pirosfehérvölgy

Összesen: /5
/ 30

A mondatok

I. A MONDATFAJTÁK

- De szeretnék én is moziba menni! *felkiáltó*
El kell jönnöd neked is a kirándulásra. *kijelentő*
Miért nem jöttél tegnap az iskolába? *kérdő*
Milyen sok látnivaló van ebben a városban! *felkiáltó*
Mondtad-e ezt is Biankának? *kérdő*
Csak tudnál már végre biztosat mondani! *óhajtó*
Ne sopánkodj már annyit ezen a dolgon! *felszólító*
Nagymama szívesen leülne erre a székre. *kijelentő*
Legyen csodaszép délutánod! *óhajtó*
- De szeretnék nyáron a szüleimmel a Balatonhoz utazni! *(felkiáltó)*
Szeretnék nyáron a szüleimmel a Balatonhoz utazni. *(kijelentő)*
Bárcsak nyáron a szüleimmel a Balatonhoz utaznánk! *(óhajtó)*
Utazzunk nyáron a szüleimmel a Balatonhoz! *(felszólító)*
Nyáron utazunk-e a szüleimmel a Balatonhoz? *(kérdő)*

II. AZ ÁLLÍTÓ ÉS A TAGADÓ MONDAT

- Péter nem a pékségbe ment kenyérért. **á**
Zsuzsi sem jön a szombati kirándulásra. **t**
Senki se kérjen felmentést a felelés alól! **t**
Bárcsak ne hazudtál volna a szemembe! **t**
Szükség lenne a te rajzeszközeidre is. **á**
Csak ne lenne mindig ilyen csapadékos az idő! **t**
Boldizsár nagyon okos, de nem szorgalmas. **á**
Nem kérsz valamit a boltból? **t**
Ezen a nyáron nem a Balatonon fogok táborozni. **á**
Nem ma délután lenne szükségem a segítségedre. **á**

IV. A MONDATRÉSZEK

1. Állítmány, alany, tárgy

1.

ALANY	ÁLLÍTMÁNY
serpenyője	van
sok	megárt
remény	hal meg
szeme	hizlalja

2. a) **alany:** valaki, játszik, olvasni, engem, magyarok, (a) jók, ezek, boltban

b) **tárgy:** könyvet, kirándult, neked, minket, téged, korcsolyázni, szeretet

3.

Bátyám és én szerettünk volna egy biciklit vásárolni.

Mondatrész	Szófaja	Szerkezete	Fajtája
alany	főnév, névmás	halmozott	határozott
állítmány	ige	egyszerű	igei
tárgy	főnév, főnévi igenév	többszörös	határozatlan (iránytárgy)

4. fn fn i fn-i

A sárgarépat és a retket is tavasszal kell elvetni a kertekben.

nm

i (én) fn-i fn fn-i

Szeretnék indulni és helyezést elérni a megyei szavalóversenyen.

hnm i mn-i

Valaki bejelölte már a megtanulandókat a könyvben vagy a munkafüzetben?

mn i

fn-i

fn-i

fn

A rendezvényen jó lett volna nemcsak látni, hanem megismerni is a barátnődet.

2. Határozók

1.

idő: *este* érkezik

cél: *buszjegyért* érkezik

társ: *testvérével* érkezik

mód: *titokban* érkezik

hely: *parkba* érkezik

eszköz: *biciklivel* érkezik

ok: *munka miatt* érkezik

állapot: *mezítláb* érkezik

2.

MONDATOK	MÓD	ÁLLAPOT
Zoé <i>beteg</i> fekszik az ágyban.		X
<i>Sebbel-lobbal</i> kivi harzott a lakásból.	X	
Vajk <i>egyedül</i> ment haza az iskolából.		X
<i>Hang nélkül</i> leült a helyére	X	
A hűtőszekrényt <i>részletre</i> vásároltuk.	X	

3.

<u>Betegség</u> miatt nem mehetek.	okhatározó
Az <u>ötösért</u> sokat kell tanulnom.	célhatározó
Annabella fél a <u>kutyától</u> .	állandó határozó
<u>Fejben</u> számold ki az eredményt!	helyhatározó
A <u>hetedikese</u> eknek elmaradt az utolsó órájuk.	részeshatározó

4. a) biciklistül

b) társhatározó

5. Gergő, Kinga és Barnabás nyáron a Balatonfelvidéken fognak túrázni.

A hetedikese osztályonként nézték meg a kiállítást a Déri Múzeumban.

Majd valamikor a barátomnak meglepetést készíték a születésnapjára.

A házigazda beszélgetés közben megkínálta süteménnyel a vendégeket.

3. Jelzők

1.

hatalmas, néhány, nagyobb, tizenöt, csipet, tömérdék, tizedik

2.

a lány füze *a füzet, a lányé* fiúnak a kulcsa *a kulcs, a fiúé*
a szoba ajtaja *az ajtó, a szobáé* a te tolltartód *a tolltartó, a tiéd*

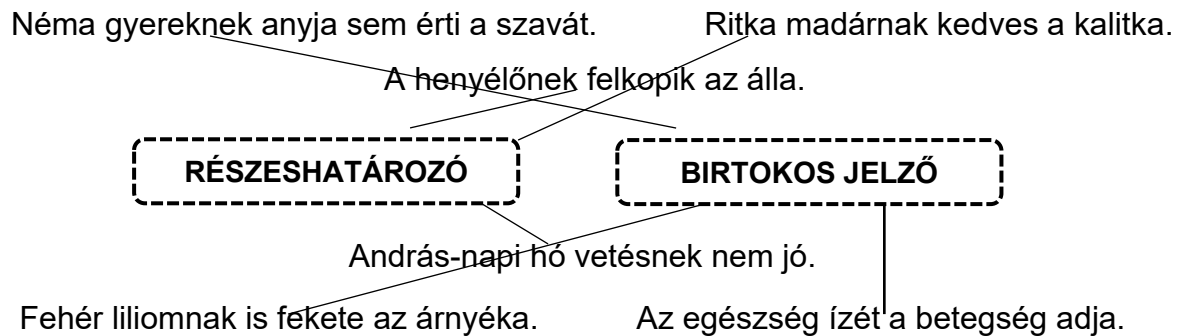
3.

mekkora, melyik, mennyi, miféle, milyen, hány, kinek (a)

4.

MINŐSÉGJELZŐS					MENNYISÉGJELZŐS		
2.	3.	6.	9.	11.	5.	10.	14.
BIRTOKOS JELZŐS					ÉRTELMEZŐ JELZŐS		
7.	8.	12.	13.		1.	4.	15.

5.

6. 3.

7.

állítmány: küzdenek módhatározó: egyfolytában
 célhatározó: jólétéért birtokos jelző: családunk
 minőségjelző: szorgalmas eszközhatározó: munkával

8. Gergő iskola után *hamarjában* (gyorsan, sietve ...) meglátogatta beteg edzőtársát. Anna két regényt kölcsönzött ki *tegnap* (délután, kedden ...) az iskola könyvtárából.

9. a)

1. állítmány	5. alany
2. társhatározó	6. birtokos jelző
3. értelmező jelző	7. részeshatározó
4. tárgy	8. állapothatározó

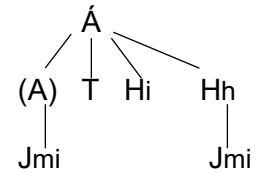
b)

A 6. mondatban összetett:	alany	<u>állítmány</u>
A 4. mondatban az alany:	határozatlan	<u>általános</u>
Az első mondatban a jelző:	többszörös	<u>halmozott</u>
Az 5. mondatban az időhatározó:	<u>összekapcsolt</u>	összetett

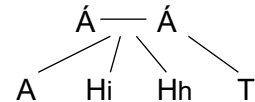
10. C B A

11. a)

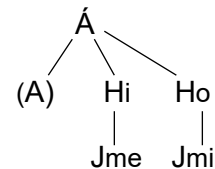
b) **hsz** **i** **(én)** **nm** **fn** **mn** **fn**
Mindjárt leveszem azokat a könyveket a felső polcra.
 i mi mi h

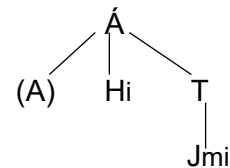
fn **hsz** **i** **fn** **i** **fn**
Anyukám délután pihent és zenét hallgatott a szobában.
 i h

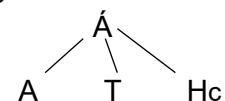
szn **hsz** **mn** **fn** **nu** **i** **(én)** **nm**
Egész éjjel a fájós fogam miatt kínlódtam.
 me i mi o

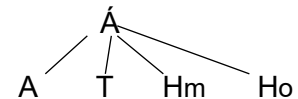
fn **nu** **mn** **fn** **i** **(mi)** **nm**
Kedd óta a kötelező olvasmányt olvassuk.
 i mi

fn **i** **fn** **fn**
A háziasszony ki fogja készíteni a hozzávalókat a tortasütéshez.
 c

fn **fn** **mn** **i** **fn**
Bendegúzt a modoráért kíméletlenül kritizálták a szülei.
 o m

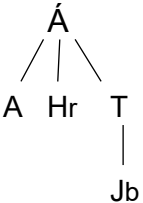

TUDÁSPRÓBA 5.

1. alany, tárgy, állítmány, célhatározó /4
2. A balesete óta *bottal* kell járnia. (eszközhatározó)
 Hangosan nevettünk a jópofa tréfán. (módhatározó)
 Várat építettek a gyerekek a *tengerparton*. (helyhatározó)
 Rebeka gyönyörködik a csodás *virágokban*. (állandó határozó) /4

3. általános névmással (Ha csak a névmással van írva, akkor egy pont jár.) /2

4. óriás, tizenegy, halom, ötödik, nagyobb, némelyik, tömérdék, leírandó /8

5. Neked is meg kellett volna ismerned a bátyád barátnőjét. /3

6. ☐ alany, állítmány, tárgy, minőségjelző /3

Összesen: /24

TESZTFELADATSOR 6.

A 1 C B D D A B C C

IV. AZ ÖSSZETETT MONDAT

1. Az alárendelő összetett mondat

1. E E Ö E

2. ☐ a könyvet add kölcsön, amelyiket tegnap láttam nálad.
Mindenki ☐ gondol leggyakrabban, amire legjobban vágyik.
☐ kezd a tanulást, amit a legkevésbé szeretsz!

1. A mellérendelő összetett mondat

1. Nem voltál otthon, vagy csak nem vetted észre a hívásom?
Kezdj el időben öltözködni, különben elkészünk a színházból!
Tegnap óta esik a hó, de nincs túlságosan hideg.
Bezárta a számítógépét, majd kiment a dolgozószobából.
Már korábban elterveztem, ezért mindenképpen megcsinálom.

2.

1. Nagyot hibáztam, de azért nem kellene ennyire haragudnod rám.
2. Addig húzódj fedett helyre, amíg esik az eső!
3. Ma nem megyünk a biciklitúrára, mert esőzés várható.
4. Ez Kolozs hátizsákja, azé, aki leszaladt a tornaterembe.
5. Nagyon fáj a torkom, meg magas lázam is van.
6. Már többször javasoltam, hogy Katiékkal együtt menjünk moziba.

	A tagmondatok közötti viszony	Fajtája	Ábrája
1.	mellérendelő	ellentétes	
2.	alárendelő	határozói	
3.	mellérendelő	magyarázó	
4.	alárendelő	értelmező jelzős	
5.	mellérendelő	kapcsolatos	
6.	alárendelő	tárgyas	

Tudáspróba 6.

(ő)
Bárcsak vehetne délelőtt a megmaradt zsebpénzén vagy két szendvicset, vagy
valamilyen pékárut az iskola büféjében magának és barátjának!

i mi e me
mi b h r r

1.

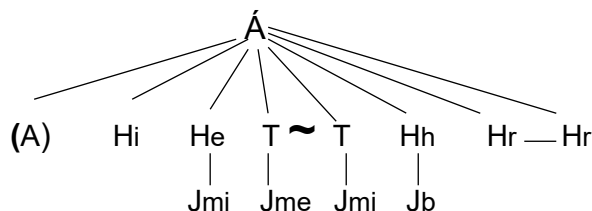
A mondat szerkezete szerint *egyszerű*, a beszélő szándéka szerint *óhajtó*, logikai minőség szerint *állító*.

/3

2. a)

/13

b)

/5

3. HAMIS IGAZ IGAZ IGAZ HAMIS

/5

4. 5 (délelőtt, megmaradt, zsebpénzén, valamilyen, pékárut) /1
5.
 bárcsak *módosítószó (óhajtószó)* délelőtt *határozószó*
 magának *visszaható névmás* valamilyen *határozatlan névmás* /4
6.
 megmaradt *igekötő+szótő+képző (befejezett melléknévi igenév képzője)*
 vehetne *szótő+képző (ható ige képzője)+jel (feltételes mód jele)*
 büféjében *szótő+birtokos személyjel+határozórag* /9
7. zsebpénzén *zöngésség szerinti részleges hasonulás*
 szendvicset *mássalhangzó-kiesés*
 barátjának *összeolvadás* /3
8.
 büféjében *magas* valamilyen *vegyes* magának *mély* /3
9. 2. bárcsak 3. büféjében 1. barátjának /2
10. szend-vi-cset dél-e-lőtt /2
11.
 vehetne - *vásárolhatna* zsebpénzén - *költőpénzén*
 pékárut – *péksüteményt* megmaradt – *tartalékolt (félretett)* /4
12. szendvicset, pékárut /2
13. a) A főnevek végén az -ú, -ű legtöbbször hosszú, vannak kivételek, ez a szó is a kivételek közé tartozik (rövid a szóvégi magánhangzó). /2
- b) **PI.:** kapu, gyalu, falu, bábu, batyu, saru, menü, eskü, kenguru, apu, anyu ... /2
- Összes pont:** /60